

## B- CHUYỂN HÓA VẬT CHẤT VÀ NĂNG LƯỢNG Ở ĐỘNG VẬT

### BÀI 15- TIÊU HÓA Ở ĐỘNG VẬT

#### **I-Tiêu hoá là gì?**

- Tiêu hoá là quá trình biến đổi các chất dinh dưỡng có trong thức ăn thành những chất đơn giản cho cơ thể hấp thụ
- Tiêu hoá nội bào (động vật đơn bào), thức ăn được tiêu hoá trong không bào tiêu hoá
- Tiêu hoá ngoại bào (nhóm động vật khác): thức ăn được tiêu hoá ở bên ngoài tế bào, trong túi tiêu hoá hoặc trong ống tiêu hoá

**II.Tiêu hoá ở động vật chưa có cơ quan tiêu hoá:** là tiêu hoá nội bào. Thức ăn có chứa các chất hữu cơ được các enzym từ lizôxôm tiết vào không bào tiêu hoá thủy phân thành các chất dinh dưỡng đơn giản → được tế bào sử dụng cho các hoạt động sống

**III.Tiêu hoá ở động vật có túi tiêu hoá:** gồm hai hình thức là tiêu hoá ngoại bào và cả tiêu hoá nội bào

- Thức ăn được tiêu hoá ngoại bào: tiêu hoá trong lòng túi tiêu hoá.
- Tiêu hoá nội bào: tiêu hoá bên trong các tế bào trên thành túi tiêu hoá
- Ví dụ : Tiêu hoá thức ăn trong túi tiêu hoá của thủy tức( hình 15.2)

**IV.Tiêu hoá ở động vật có ống tiêu hoá:** Thức ăn được tiêu hóa ngoại bào .

- Thức ăn đi qua ống tiêu hoá được biến đổi cơ học, hoá học trở thành những chất dinh dưỡng đơn giản và được hấp thụ vào máu.
- Các chất không được tiêu hoá trong ống tiêu hoá sẽ tạo thành phân và được thải ra ngoài
- Ví dụ; Tiêu hoá ở giun đất, côn trùng, chim, tiêu hoá ở người

-----

# Bài 16-TIÊU HOÁ Ở ĐỘNG VẬT( tiếp theo)

## V-Đặc điểm tiêu hoá ở thú ăn thịt và thú ăn thực vật

### 1-Đặc điểm tiêu hoá ở thú ăn thịt

Ổng tiêu hoá của thú ăn thịt có một số đặc điểm cấu tạo và chức năng thích nghi với thức ăn là thịt mềm, giàu chất dinh dưỡng.

a) Răng:

- Răng cửa: gặm và lấy thịt ra khỏi xương
- Răng nanh: cắn và giữ mồi
- Răng trước hàm và răng ăn thịt lớn: cắt thịt ra từng mảnh nhỏ

Thú ăn thịt không nhai thức ăn, chỉ dùng răng để cắt, xé nhỏ thức ăn và nuốt.

b) Dạ dày: một ngăn, to, chứa nhiều thức ăn. Thức ăn là thịt được tiêu hóa cơ học và hóa học nhờ enzym pepsin

c) Ruột : ngắn hơn thú ăn thực vật. thức ăn trải qua quá trình tiêu hóa và hấp thụ tương tự như trong ruột người.

### 2-Đặc điểm tiêu hoá ở thú ăn thực vật

Ổng tiêu hoá của thú ăn thực vật có một số đặc điểm cấu tạo và chức năng thích nghi với thức ăn thực vật cứng và khó tiêu hoá. Thú ăn thực vật nhai kỹ thức ăn, tiết ra nhiều nước bọt.

a) Răng:

- Răng nanh và răng cửa giống nhau: giữ và giật cỏ
- Tấm sừng: giúp răng hàm dưới tì và giữ cỏ
- Răng trước hàm và răng hàm: có nhiều gờ cứng nghiền nát cỏ.

b) Dạ dày: một ngăn (thỏ, ngựa) hoặc 4 ngăn (trâu, bò, dê, cừu). Thức ăn được biến đổi cơ học, hóa học ( pepsin, HCl) và vi sinh vật cộng sinh.

c) Ruột non dài hơn rất nhiều so với ruột non của thú ăn thịt. Thức ăn qua ruột non trải qua quá trình tiêu hoá, hấp thụ giống trong ruột của người

- Manh tràng coi như dạ dày thứ 2. Manh tràng rất **phát triển ở thú ăn thực vật có dạ dày đơn**. Tại đây thức ăn được vi sinh vật cộng sinh tiếp tục tiêu hoá.

-----

